1848. No. 197.

ARNHEMSCHE COURANT.

De prijs dezer Courant, die geregeld vijfmaal 's weeks wordt uitgegeven, en wel op Dingsdag, Woensdag, Donderdag, Zaturdag en Zondag, is *f* 5 in de drie maanden.

ZATURDAG 23 SEPTEMBER.

De prijs der Advertentiën is van één tot vijf regels, *f* 1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

De Arnhemsche Courant *en de grondwets-herziening*.

I.

Onder dit opschrift is de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* begonnen, de houding der *Arnhemsche Courant* in opzigte van de ontwerpen van herziening van het tegenwoordig ministerie, tot het onderwerp harer beschouwingen te maken. Wij willen, naar aanleiding van de vertoogen der *Nieuwe Rotterdamsche*, ook van *onze* zijde en uit *ons* oogpunt de houding van ons blad toelichten, opdat men wel begrijpe, *wat* de *Arnhemsche Courant* wil, en *waarom* zij het wil. Vooraf echter een paar aanmerkingen. Wij kunnen niet strijden op het terrein dat de *Nieuwe Rotterdamsche* voor ons heeft afgebakend. De *Nieuwe Rotterdamsche Courant* schijnt te denken, dat wij eene afstemming der herzienings-ontwerpen *en bloc* willen, gelijk de afstemming der elf mannen bij de herziening van 1840. Dit is geenszins onze bedoeling. Eene dergelijke verwerping *en bloc*, toen zeer logisch en consequent, kan thans niet te pas komen, omdat de reden daartoe vervallen is. In 1840 was de herziening niet *algemeen*; zij roerde slechts enkele punten aan en was meer eene wettiging van hetgeen feitelijk reeds bestond dan eene herziening, dan eene organisatie van grondwettige regten. De tegenwoordige herziening, — hoewel in vele opzigten onvolledig en gebrekkig — is echter *algemeen*, d. i. zij omvat de *geheele* grondwet. Om die reden kan men thans niet afkeuren *en bloc*, maar men moet de redenen van afkeuring uit elke bijzondere voordragt ontleenen en motiveren. Wij gelooven, dat, wilde men elk der twaalf ontwerpen aan eene onverbiddelijke kritiek onderwerpen, men ook in alle twaalf genoegzame redenen tot verwerping zou kunnen vinden. Dat dit zal geschieden, verwachten wij echter niet en wij dringen er zelfs niet toe. Maar er zijn enkelen der ontwerpen die ons zoo gebrekkig en schadelijk voorkomen, dat, naar onze meening, geen man van karakter en echt constitutionneele beginselen, die verder ziet dan den dag van heden, ze *kan* en *mag* aannemen. Later zullen wij gelegenheid vinden op dit punt opzettelijk terug te komen. Vooralsnog zij het genoeg, dat men wèl wete, wat wij onder afstemming verstaan.

Dit vooropgesteld hebbende, moeten wij er evenwel bijvoegen, dat wij, zelfs indien *al* de ontwerpen wierden afgestemd, geenszins bevreesd zijn voor die schrikbarende gevolgen, met welke de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* ons bang zoekt te maken. De *Nieuwe Rotterdamsche* zoekt te betoogen, dat, door eene verwerping der herzienings-ontwerpen, het ministerie zou vallen en dan onvermijdelijk vervangen worden door een ministerie VAN RAPPARD en eene herziening in den zin der zeven en twintig ontwerpen. Dit is zeker wel het ongerijmdste beweren dat ooit in iemands hoofd kon oprijzen. Er is in geheel Nederland misschien geen man die meer politisch dood en begraven, die *onmogelijker* is, dan de heer VAN RAPPARD. En door spoken en geestverschijningen laten wij ons niet vervaard maken. Vooreerst is het reeds een onzinnig denkbeeld dat, indien het ministerie moest aftreden, omdat zijne herzienings-ontwerpen te onvolledig en gebrekkig, niet vrijzinnig en doortastend genoeg waren, daarvan het noodwendig gevolg zou zijn, de vorming van een reactionnair kabinet, dat nog onvolledigere en gebrekkigere, nog onvrijzinnigere en meer transactionnaire ontwerpen zou voordragen. Dit is eene logica die wij niet vatten kunnen. Maar de heer VAN RAPPARD en zijn staart is nog om eene andere reden onmogelijk. Om minister te zijn, moet men steun vinden òf bij de Kroon, òf bij de Natie. Dat de heer VAN RAPPARD c. s. geenen steun vinden bij de natie is boven alle bedenking. Doch ook bij de Kroon heeft de heer VAN RAPPARD geenen steun. Men herinnere zich de geschiedenis van den val van het ministerie RAPPARD; *hoe* het viel; door eene openlijke plegtige verklaring des Konings, dat dit ministerie hem misleid had ten aanzien van de behoeften der natie. De Kroon verloochende hare raadslieden; de Kroon verklaarde zich tegen een kabinet dat alom bij de natie weerzin verwekte. Het zijn geene vlugtige, geene voorbijgaande woorden, wanneer een Koning aldus van zijnen troon spreekt; het zijn woorden die *blijven*, die door de geschiedenis worden opgeteekend. Geen Koning kiest de mannen, die hij aldus ten aanhoore van zijn geheel volk gebrandmerkt heeft, zes maanden later tot de raadslieden zijner Kroon. Men late dus na den heer VAN RAPPARD als bullebak te bezigen, om den tegenstanders van het ministerie DONKER-DE KEMPENAER schrik aan te jagen. Ook in de politiek zijn de *revenants* uit den smaak.

Dat de *Arnhemsche Courant* bij de Eerste Kamer op verwerping der herzienings-ontwerpen zou aangedrongen hebben, ontkennen wij. Wij hebben nooit één enkel woord geuit dat, zelfs maar in de verte, hiernaar zweemde. Alleen hebben wij het antwoord der Eerste Kamer op den ongelukkigen zendbrief aan den Koning van den heer DONKER-CURTIUS, naar waarde geroemd, zonder daardoor echter eenige sympathie voor onze Eerste Kamer aan den dag te leggen. Het phantasiestukje van de *Arnhemsche Courant* arm in arm gaande met de reactionnairen en Rappardisten, valt dus geheel in het water. Want de *Arnhemsche Courant* zoekt geene hulp bij de reactionnairen; de *Arnhemsche Courant* wil niet verwerping hoe ook en op welken grond; de *Arnhemsche Courant* wil verwerping van wat onvolledig en gebrekkig is, opdat het aangevuld en verbeterd worde.

Ten slotte moeten wij nog tegen eene manoeuvre protesteren, die de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* tegen ons in het werk stelt. De *Nieuwe Rotterdamsche* doet als die menschen die zeggen: »En nu zult gij dit en »dat antwoorden; maar dan zal ik »weder dit en dat repliceren." De *Nieuwe Rotterdamsche Courant* besluit daaruit, dat de *Arnhemsche Courant* steeds zeer het voorstel der Negenmannen heeft voorgestaan en het ontwerp der commissie van 17 maart boven het ontwerp van het ministerie stelde, dat de *Arnhemsche Courant* die beide stukken *taboe* heeft verklaard en er *fetichen* van heeft gemaakt, aan welke het heiligschennis is te raken. Zij maakt zich nu het werk zeer gemakkelijk, trekt paralellen tusschen het werk der ministers en het werk der Negenmannen en der commissie van 17 maart en roept dan zegevierend uit; »Ziet gij wel, er is geenerlei verschil!" of: »Er is volstrekt »geen verschil *dan in woorden*," (hoewel men toch zal moeten erkennen, dat andere *woorden* meestal ook andere *beteekenissen* hebben.) Wij kunnen ons met die taktiek volstrekt niet vereenigen. Behalve dat, naar onze wijze van zien, de vergelijking dikwijls zeer erg mank gaat, protesteren wij ten sterkste daartegen, dat men ons het voorstel van 1844 of het ontwerp der commissie van 17 maart als zulke onovertrefbare meesterstukken wil opdringen, dat daartegen niets zou kunnen worden ingebragt. Ook tegen het voorstel van 1844, ook tegen het ontwerp der commissie van 17 maart, hadden wij bedenkingen die ons evenzeer onderscheidene hoofdstukken van *die* voordragten onaannemelijk zouden gemaakt hebben, als wij thans onderscheidene hoofdstukken der ministeriëele voordragt onaanne-

melijk achten. Ons regt van kritiek en van te handelen naar die kritiek geven wij, zelfs voor onze beste vrienden, niet uit de hand.

Na aldus het terrein eenigzins gedeblaijeerd te hebben, zijn wij gereed in ons volgend nommer met de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* den degen te kruisen.

Buitenlandsche berigten.

DUITSCHLAND.

Bij Worringen, tusschen Keulen en Dusseldorp, is den 18den dezer eene volksvergadering gehouden, waaraan 7 of 8000 lieden, meest leden der vereenigingen van werklieden te Keulen, Dusseldorp, Neuss, Elberfeld en andere naburige plaatsen, deel namen, en waarin men zich eenstemmig voor de zoogenaamde roode republiek verklaard heeft.

— Volgens berigten uit Pesth heeft de Aartshertog-Palatijn geen gevolg gegeven aan den wensch des Rijksdags, dat de gewezen minister *Kossuth* met de zamenstelling van een nieuw ministerie zou belast worden, maar den last daartoe opgedragen aan den graaf *L. Batthiany*. De kennisgeving daarvan was bij den Rijksdag met blijkbare teekenen van afkeuring ontvangen. De tijdingen van het oorlogstooneel melden, dat het Croatische leger, hetwelk den 11den dezer over de Drave gerukt is, door de bevolking met vreugde is ontvangen en zich reeds zonder slag of stoot van Redelic en Cakaturn had meester gemaakt. Een Hongaarsch bataillon was naar de Croaten overgeloopen.

Frankfort, 19 *sept.* Nog gisteren avond laat is de stad, volgens eene proclamatie van den rijks-minister *Schmerling*, in staat van beleg verklaard. Alle vereenigingen waren ontbonden en den leden was het gestrengelijk verboden te vergaderen; hij die tot oproer aanzet, tegenstand aan de troepen biedt of zich onbevoegd in de wapenen vertoont, zal volgens de krijgswet gestraft worden.

Gisteren avond ten 11 ure was de rust in de stad hersteld.

— Telkens komen er nieuwe troepen in de stad. De openbare rust is heden geen oogenblik gestoord. De stemming van het meerendeel der burgers is voortreffelijk. Al de barrikaden zijn weggenomen. Van beide zijden heeeft men met verbittering gestreden en het aantal gevallenen is aanzienlijk. De Pruisische troepen hebben de overwinning beslist. Men zegt, dat gedurende den strijd op een half uur afstand van de Allerheiligenpoort een troep van 1600 Hanausche burgers gewapend stond, gereed om aan het gevecht deel te nemen, wanneer de Frankforters de republiek wilden uitroepen.

Behalve *Lychnowsky* is ook *v. Auerswald* aan zijne wonden bezweken. Ook wordt nog *Jahn* vermist, die gisteren te Bockenheim aangevallen werd en nog niet teruggevonden is. *Heckscher* is beleedigd geworden en slechts door de hulp der overheid gered. Men spreekt van verscheidene gruweldaden.

Frankfort, 19 *sept.*, *des avonds 6 ure.* Zoo even zijn 30 à 40 gevangenen, wegens deelneming aan de gebeurtenissen van gisteren, onder sterk geleide naar den Taunus-spoorweg gevoerd, om naar Mainz (fort Hartenberg) overgebragt te worden. Zij werden van de hoofdwacht, alwaar een stand-krijgsraad zitting houdt, weggevoerd.

— *Des voormiddags*, 11 *ure.* Zoo even is alhier uit Hanau het berigt ontvangen, dat de burgers het tuighuis aldaar bestormd en alle wapenen weggenomen hebben. De spoorweg aan de Mainkur zou opgebroken zijn.

Volgens naauwkeurige opgaven moeten bij den strijd bij de barrikaden de militairen 72 dooden en 145 gewonden, de burgers 35 dooden en 72 gewonden bekomen hebben.

Berlijn, 19 *sept.* *Beckerath* heeft gisteren andermaal een programma schriftelijk naar Potsdam gezonden. Gisteren heb ik u medegedeeld, dat de Koning zondag in een mondeling onderhoud het democratische programma niet aangenomen heeft. Op het schriftelijk programma is tot heden aan nog geen antwoord ontvangen en zullen *Beckerath* en *Mevissen*, waarschijnlijk heden avond vertrekken.

De toestand is zeer netelig. Het hof wil een voorloopig ministerie van ambtenaren beproeven, dat volstrekt geen staatkundig programma uitgeven zoude. *Von Pfuel*, *Bonin*, *Eichmann* en andere zouden deel van dit ministerie uitmaken.

— Tot gisteren middag zijn als door de cholera aangetast totaal opgegeven 1379 personen, waarbij tot heden middag 50 personen kwamen, alzoo totaal 1429 personen. Daar van zijn gestorven 858, genezen 183, en in behandeling gebleven 388 personen.

BELGIE.

† *Brussel*, 19 *sept.* Indien ooit een ministerie, in welk land ook, de kunst verstond van de *Mise en Scène* eens constitutionneelen bestuurs, dan is het vast en zeker het tegenwoordig Belgische ministerie. Dit gaat zooverre, dat de heer *Rogier* onder die betrekking schier niets te benijden heeft aan *Lodewijk XIV*, den tooneelkoning *par excellence*, gelijk *Napoleon* hem noemde. Alle oogenblikken hebben wij nieuwe en schitterende feesten, prijsuitdeelingen, tentoonstellingen, krijgsoefeningen, enz. Nog heden heeft de opening plaats van het congres der *Vrienden van den vrede*; morgen begint het *Congres der Landbouwkundigen*. Verder is er spraak van een congres der lagere onderwijzers, van een congres der professors bij athenaeums en collegiën, van een congres van geneesheeren, en God weet wat al. Indien het feesten en congressen konden doen, dan waren wij de gelukkigste menschen van heel den aardbodem, en de ellende verdween morgen uit Vlaanderen. Ongelukkiglijk is het daar alleen niet mede te doen; er is wat anders noodig om Vlaanderen te redden. Twee volle jaren wachten wij echter reeds te vergeefs naar dat *wat anders*; en het is waarschijnlijk dat wij nog lang zullen wachten. Van daar dat de feesten van september alle jaren luisterrijker, Vlaanderen alle jaren ellendiger, en 's lands toestand alle dagen moeijelijker worden. Men moet geheel verblind zijn om niet te zien, waar dit alles naar toe leidt. Het is waar, ons land is rustig, wij hebben geene oproermakers te vreezen, en in schijn gaat alles den ouden gang. Maar voor den klaarzienden blijft de afgrond, op welks baan wij staan, een afgrond, ondanks de rozen, die ons deszelfs wijdgapenden muil verbergen; en al de kavalcaden, tentoonstellingen en feesten, waarmede men ons zand in de oogen zoekt te strooijen, doen onze linnennijverheid, onzen linnenhandel, vraagpunten die mogelijk ons bestaan als volk in zich bevatten, geenen duim gronds winnen.

— Het schijnt dat men voor de september-feesten eenige onlusten vreest. Veertien à vijftien duizend werklieden mooten, zegt men, op 24 of 25 dezer, te Brussel eene ernstige demonstratie komen doen.

— De ter dood veroordeelden in de zaak van *Risquons tout* zijn zoo goed als vergeten. Die zaak moet dezer dagen voor het Hof van Cassatie komen.

— Er is al weder spraak van de aftreding van onzen minister van Justitie. Dit is voor het minst de vijfde maal dat die heer *zegt* te willen aftreden.

— De Gentsche dagbladen beknibbelen terdege onzen nieuwen minister van Openbare Werken, den heer *Rollin*, dewijl hij voor eigen gebruik en voor dat zijner familie, bijzondere konvoois door het bestuur van den spoorweg doet inrigten.

— Het Nederlandsch gezantschap alhier schijnt veel stof tot vermakelijke gesprekken in sommige kringen te leveren. Vooral bewondert men de meer dan gewone Fransch-dolheid van den heer gevolmagtigden minister, die, zegt men, alles overtreft wat men tot hiertoe in dat slag hier te Brussel nog gezien had.

FRANKRIJK.

Parijs, 18 *sept.* De legitimistische partij verspreidt te Lyon in het openbaar en ongehinderd gedrukte exemplaren van een reglement, dat men het organiek reglement van het leger van *Hendrik V* kan noemen. De republikeinen worden hierin bestempeld als *vijanden der orde*.

Dit stuk voert den titel: *Statuten van de vereeniging ter verdediging der orde.* Het is in drie deelen verdeeld: *Voorloopige opmerkingen; — Regten en pligten van de vereeniging; — Inrigting van de vereeniging.*

Deze vereeniging ter verdediging der orde moet zich, volgens de statuten, over geheel Frankrijk verspreiden. Een besturend centraal committé zal te Parijs georganiseerd worden. Committés van onder-directeurs zullen in de hoofdplaatsen der departementen worden gevormd. De arrondissementen en kantons zullen ook hunne ondercommittés hebben. Er zal een eed worden afgelegd, en er wordt eene gestrenge geheimhouding opgelegd. Ieder lid zal een franc per maand betalen. De vereeniging wordt verdeeld in decuriën, centuriën, legioenen, enz.

Te Mans roepen de leiders stout weg: *Weg met de republiek!*

In het kanton Saverdun (Ariège) hadden de verkiezingen plaats, onder de kreeten: *Leve de Koning! Leve Hendrik V! Weg met het vaandel!* Onder het luiden der klokken en het roeren der trom, zong men op straat het volgende referein: *Rallions nous au drapeau blanc.*

Parijs, 19 *sept.* Het wordt al meer en meer waarschijnlijk, dat prins *Lodewijk Napoleon* eene groote meerderheid zal hebben, en zelfs in meer dan een departement zal gekozen worden. In Yonne is hij met bijna algemeene stemmen gekozen; vele briefjes hadden slechts *Keizer Napoleon*. Men verzekert, dat hij ook in het departement de Moezel, van het Noorden, enz., verkozen is, en dat de regering hiervan reeds per telegraaf berigt heeft ontvangen. In drie arrondissementen van de Seine is de uitslag geweest dat de heer *Fould*, prins *Lodewijk Napoleon* en de generaal *Bugeaud* de meeste stemmen verkregen hebben. In drie andere arrondissementen verzekert men, dat de heeren *Fould*, *Lodewijk Napoleon* en *Cabet* de meerderheid hebben erlangd. Ook de heer *Raspail* heeft in vele wijken van Parijs eene zeer groote meerderheid verkregen, zoo zelfs, dat men te Parijs de verkiezing van *Raspail*, die thans te Vincennes gevangen zit, bijna even zeker acht als die van *Lodewijk Napoleon*. Volgens de *Messager du Nord* is de uitslag der verkiezingen in dat departement, dat de meeste stemmen verkregen hebben *Lodewijk Napoleon*, *Negrier*, *de Genoude*.

— Te Elbeuf is een oproer uitgebarsten; de werklieden hadden op aanstoken van de comm
zich verzet tegen het dekreet, waarbij de wer
geregeld werden. Er zijn troepen van Rouaan
trokken om dezen opstand te keer te gaan.

— Het *Journal des Débats* hing gisteren
somber tafereel op van den toestand waarin de ho
stad zich bevindt, doch drukt de hoop uit, d
in de in omloop zijnde ongunstige geruchten
overdrevens moge gevonden worden. »Evenwel
nen wij niet ontveinzen," zegt dat blad, »iets
zelfs aan de meest bezadigde gemoederen niet
gaan kan, namelijk dat er eene zekere gis
heerscht. Sedert eenigen tijd weder worden in
clubs de meest geheiligde wetten der maatscha
genoemd als de oorzaken van het lijden der ar
dende klassen, bedreigingen worden tegen de m
uitstekende mannen geuit. De vermetelheid
partijen gaat ongeloofelijk ver; gisteren heeft
derzelve in het beursgebouw eene vergadering
vreedzame burgers durven aantasten, welke zich
eenigd hadden om te beraadslagen over de gesch
heid der verschillende kandidaten, die zich voo
lidmaatschap der Nationale Vergadering hadden
gedaan. Slechts met moeite zijn ongelukken verhoe

Binnenlandsche Berigten.

's Gravenhage, *20 sept.* Sedert de mededee
in de *Staats-Courant* van 14 dezer zijn bij het
partement van Binnenlandsche Zaken omtrent
toestand van het aardappelgewas de volgende be
ten ontvangen:

In Gelderland heeft de ziekte over het algem
toegenomen. Zij is in meerdere of mindere mate
het loof tot den knol overgegaan. In den Boe
lerwaard en de beneden-districten houden echter
aldaar aangeplante vreemde soorten van aardap
len zich tot nu toe vrij goed, waaronder opgege
worden de geelbollen, wolkammers en gooijers.
de Veluwe maakt de bleekroode soort mede ee
gunstige uitzondering; de late roode muizen z
daarentegen bijzonder aangetast geworden. In
algemeen blijven de prijzen beneden de *f* 2 per mu
en indien de rotting na de inzameling niet toenee
kan men, bij de groote hoeveelheid van gepote aa
dappelen, verwachten, dat er aan deze vrucht
het algemeen geen gebrek zal bestaan en de prij
niet tot zoodanige hoogte zullen stijgen als in 1845
1846, waaromtrent ongetwijfeld ook de gunstige oo
van andere veldvruchten en de lagere graanprijz
een goeden invloed zullen uitoefenen.

In Zuid-Holland zijn op onderscheidene plaats
de grovere soorten minder aangetast dan de fijnst
en men voedt in die provincie de hoop, dat, t
gevolge van het grooter aantal bundertallen, m
aardappelen bepoot, over het algemeen de voorra
voldoende voor de consumtie zal zijn en dat de pr
zen niet bovenmatig hoog zullen loopen.

In Noord-Holland schijnt de ziekte thans niet me
toe te nemen. Men maakt aldaar, in tegenstelli
van vroeger, de opmerking, dat de aardappel d
zuiver gerooid wordt, zuiver blijft, en dat de g
dolven zieke aardappelen het kwaad op de gezon
vruchten niet overbrengen. Het is, volgens een d
ingekomen rapporten, bij onderzoek gebleken, d
de ziekte het hevigst woedt in de meest vruchtba
planten, en dat de struiken die het minst opl
veren, daarvan ook het minst te lijden hebben.

Sedert de laatste berigten uit de provincie Utrec
(vermeld in de *Staats-Courant* van 4 dezer,) is a
daar in 39 gemeenten de aardappelziekte eenigerma
toegenomen, zonder dat zich in de overige gemeen
ten eenige verandering heeft geopenbaard

Uit Vriesland luiden de berigten, althans wat d
zware kleigronden betreft, over het algemeen ni
gunstig. In de zandstreken staat het gewas gunst
ger en belooft op vele plaatsen een tamelijk goed
oogst.

Ofschoon in Overijssel de opbrengst, dooreengen
men, op een derde per bunder minder dan in ee
gewoon jaar berekend wordt, zijn echter aldaar z
buitengewoon veel aardappelen uitgepoot geworden
dat men geene vrees voor gebrek behoeft te voeden

In de provincie Groningen wordt almede veel be
derf bespeurd, vooral op de kleilanden en in d
fijnere witte aardappelsoorten. Op het zand is d
ziekte zoo erg niet; door de ondervinding van d
beide laatste jaren geleerd, heeft men thans vee
meer aardappelen op het zand aangekweekt. Ook hie
zijn echter de zomer- en winter-Engelsche door d
ziekte aangedaan, doch de roode en roodbonte
waarvan er veel waren gepoot, zijn nog goed geble
ven, althans in den knol, en daar zij weinig mind
smakelijk zijn dan de fijnere soorten en vrij go
opbrengen, hoopt men, dat dit nog eenige tegemoe
koming in de algemeene ramp zal geven.

Ook in deze provincie heeft men geene gunstig
uitkomsten erlangd van de handelwijze, door d
heer *Klotzsch* te Berlijn aanbevolen, om, door h
inkorten van de jonge toppen der stengels van d
aardappelplant, de ziekte te voorkomen; men hee
dit middel bij verschillende soorten van aardappel
beproefd.

's Gravenhage, *21 sept.* Z. M. heeft benoemd to
substituut-officier bij de arrondissements-regtbank te
Roermond, mr. *van den Bergh*, advocaat aldaar.

— Naar men verneemt, is door de arrondisse
ments-Regtbank te Dordrecht opgemaakt het vo
gende drietal kandidaten voor de betrekking va
regter in dat collegie, opengevallen door het ove

van mr. *D. Pierra*, als de heeren: 1o. mr. *. Friesendorp*, plaatsvervangend regter bij die bank; 2o. *J. C. P.* graaf *van Hogendorp*, onregter te Gorinchem, en 3o. mr. *G. P. A. uyck*, procureur te Dordrecht.

Groningen, 18 *sept*. Voor zooveel wij thans uit geen reeds van het nieuwe gewas aan onze markt weest is, en uit de ingewonnen berigten kunnen eelen, is de uitkomst van den nieuwen oogst deze provincie, over het geheel genomen, in opgst vrij gunstig, maar in deugd, door de vele ens, niet zoo voldoende als het vorige jaar.

De tarwe heeft veel geleden, is merkelijk minder kleur, schraal van korrel, en zal wel veel, met nd bezet, in ligte gewigten te voorschijn komen, wijl ook over de opbrengst niet geroemd wordt.

De rogge moet in opbrengst vrij goed zijn, maar rt van de Ommelanden meestal ligte gewigten en er vochtig; uit de koloniën meer gewone, doch og te wak, om vooreerst in de bakkerijen ge te zijn.

De zandboekweit, hoezeer ook niet droog, schijnt der door den regen geleden te hebben, dan zich ger wel liet aanzien; de opbrengst, zoowel als aliteit en gewigt, is goed te noemen. Met de inzameling van de veenboekweit is men nu bezig, maar wordt door den regen belemmerd.

De wintergerst heeft een ruimen oogst opgeleverd zou, zonder den regen tijdens de inzameling, stellig van zeer uitmuntende qualiteit geweest n, daar men zelfs nu nog knappe partijen aanft, en na eenigen tijd van uitzweeting zal zich n dit graan nog wel veel goeds aan onze markt rdoen. Van de zomergerst laat zich nog weinig paalds zeggen.

De haver levert eene ordinaire hoeveelheid, maar otendeels van minder gewigt, afwijkende in kleur ook niet droog; alleen van witte voer- is er nog ede qualiteit te wachten, en hetgeen van zwarte rd aangeboden was goed van kleur en droogte.

Paardeboonen geven een redelijk beschot, vallen ed van stuk, maar zijn ook niet regt droog.

Het koolzaad, hoezeer van een ruim beschot, heeft, ordien er minder land dan gewoonlijk mede bezet geweest, niet meer dan een kleinen middelmatin oogst geleverd en is ook thans weêr minder dan woonlijk uitgezaaid, dat, tegen verwachting, nu t den regen nog al goed aan het gewas komt.

(*Prov. Gron. Ct.*)

Maastricht, 20 *sept*. Het is onzen lezers binnen stad gewis niet onbekend, met hoeveel moeijejkheden onze stadgenoot, de heer *Regout*, te strijn gehad heeft, alvorens van de stedelijke regering vergunning te kunnen bekomen, tot het leggen ner glazen gaz-buizen door stads straten, ten einde op grond der aan hem door Z. M. verleende ncessie, aan alle openbare en bijzondere gebouwen nnen deze stad, het gazlicht te kunnen mededeelen.

Indien wij wel onderrigt zijn, dan grondde de eigering der stedelijke regering zich vooral daarop, dat niettegenstaande de voorgelegde deugdelijke bewijsstukken, omtrent den uitslag van proefnemingen te Luik gedaan, de Raad maar geenszins konde esluiten het voldoende van glazen buizen aan te emen, vooral vreesde men voor nadeelige gevolgen p de gezondheid, door het ontsnappen van gaz bij et mogelijk breken van buizen.

Het doet ons een waar genoegen bij deze een beopt verslag te doen volgen, der vergadering van et koninklijk instituut voor ingenieurs, te Delft, waaruit blijkt, dat bij die mannen der kunst, welke met kennis van zaken oordeelen, juist ter wegeming van dat ongemak, dat bij het bezigen van *zeren buizen onvermijdelijk is*, namelijk *het ontnappen van gaz*, waarvoor de regering van Maasicht bij het gebruik van *glazen buizen vreesde*, et lof is gewezen geworden op de uitvinding van nzen stadgenoot tot *wegneming* van dat ongemak, zulks wel zoodanig gewigtig is beschouwd, dat en besloten heeft nadere discussiën daarover bij ene volgende zitting te doen plaats hebben.

(*Limburger*.)

(Wij nemen deze gelegenheid waar om te melden, at het verslag dier vergadering, door ons overgenomen uit de *Nieuwe Rotterdamsche Courant*, naar wij later bespeurd hebben, afkomstig is uit den *Stoompost*.)

ARNHEM, 22 *september*.

De Flesch uit zijnde, is men thans te 's Gravenhage begonnen *des Dronkaards Kinderen* te vervaardigen. Men heeft ons verzocht te melden dat het bijschrift der *Kinderen* van den heer BOUDEWIJN is, zijnde dit voldoende om elk af te schrikken.

— Wij hebben met de laatste Hollandsche post niet ontvangen de *Staats-Courant*. Daar wij niet weten waaraan dit is toe te schrijven of aan wien hiervan de schuld moet gegeven worden, vergenoegen wij ons met de enkele kennisgeving daarvan aan de redactie of de expediteuren van genoemd blad.

— In het nommer van ons *Bijblad* van gisteren hebben wij het volgende medegedeeld: 1. *Taak der Dubbele Kamer*. 2. Zitting van de *Tweede Kamer der Staten-Generaal* van 19 september. 3. *Binnenlandsche berigten*. 4. *Buitenlandsche berigten:* Het *Antwerpsch Handelsblad* over de September-feesten; vervolg en slot van het vertoog van den *Times*; Pruissen; Hannover, Turkije, Italië, Napels. 5. *Ingezonden stukken:* Klitten. 6. *Laatste berigten:* Tijdingen uit Frankfort, Weenen, Hongarije, enz.

Jongste nieuwstijdingen.

ARNHEM, 22 *september*.

Hetgeen men vermoedde heeft zich bewaarheid. Prins *Lodewijk Napoleon* is verkozen te Parijs, in de departementen van de Yonne, van den Moezel en van de Orne. Misschien ook nog in het departement de Charente inférieure. De Bonapartisten, de Socialisten, ja zelfs de Royalisten hebben bij de verkiezingen van den 17den hunne kandidaten zien zegevieren; alleen de regering heeft geenen enkelen aanhanger gewonnen. Hare nederlaag is volledig.

Volgens de laatste berigten was de uitslag der stemming als volgt: *Napoleon Bonaparte* 111,192 stemmen; *Fould* 78,518; *Raspail* 66,815; *Cabet* 64,815; *Thoré* 64,449; *Roger* (du Nord) 61,218; *Adam* (Edm.) 53,489; *Bugeaud* 48,195; *Delessert* 48,000; *de Girardin* 27,507; *Gervais* (de Caen) 10,991.

Er zijn 4 gemeenten van de *banlieue*, waarvan de stemming nog onbekend is, maar deze stemming kon toch den uitslag niet veranderen.

Men verzekert dat te Lyon verkozen is de heer *Rivet* en te Bordeaux de heer *Molé*.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van donderdag 21 *september*.

In deze zitting heeft de tijdelijke voorzitter kennis gegeven, dat jhr. *van Nispen van Zevenaar*, baron *Sloet* en mr. *Schiff*, benoemd tot afgevaardigden voor de dubbele Kamer uit de provincie Gelderland, thans hebben overgelegd eene voldoende verklaring van het hoofd van het bestuur hunner woonplaats, ten einde te beantwoorden aan het voorschrift van art. 5, § 2 van het reglement van orde der Kamer, zoodat het nu blijkt, dat zij zijn ingezetenen der provincie, waaruit zij zijn benoemd en dat zij zijn geboren binnen het rijk, uit ouders, aldaar gevestigd.

Deze stukken worden gesteld in handen derzelfde commissie, die maandag ll. met het onderzoek der geloofsbrieven voor de leden uit Gelderland werd belast, bestaande uit de heeren: *van Rijckevorsel*, *Gouverneur*, *de Man*, *van Lycklama à Nyeholt* en *Nap*. — Deze commissie houdt zich onmiddellijk met de haar opgedragen taak bezig. — De heer *de Man* doet na eenig verwijl, namens dezelve, verslag, dat daartoe strekt, om, nu alle bescheiden in behoorlijke orde zijn, de gemelde drie heeren als buitengewone leden der Kamer toe te laten. — De vergadering vereenigt zich met dat voorstel. — De leden worden mitsdien toegelaten en nemen zitting; terwijl de commissie bedankt wordt voor de door haar volbragte taak.

De commissie, belast met het aanbieden van de lijst van drie kandidaten voor het voorzitterschap der dubbele Kamer, aan den Koning, brengt, bij monde van den heer *Gevers van Endegeest*, verslag uit. Zij is gisteren op de gebruikelijke wijze bij Z. M. toegelaten, heeft de lijst aan den Koning onderworpen en Z. M. heeft daarop verklaard, dat hij zich dadelijk met het doen eener keuze zou bezig houden, waarna de commissie op de gewone wijze is uitgeleid en naar het hôtel der vergadering is teruggekeerd. — Ook deze commissie wordt bedankt voor de door haar volbragte taak, en het gedane verslag aangenomen voor kennisgeving.

Is ontvangen een koninklijk besluit van gisteren, waarbij tot voorzitter der Kamer, gedurende den verderen loop harer zitting, benoemd wordt, jhr. *W. Boreel van Hogelanden*. — Aangenomen voor kennisgeving.

De benoemde voorzitter aanvaardt zijne betrekking met de volgende aanspraak:

»ED. MOG. HEEREN!

»Door uwe keuze en door de benoeming des Konings is mij het voorzitterschap der Tweede Kamer, thans in dubbelen getale vergaderd, opgedragen.

»Die uitstekende onderscheiding schat ik hoog, omdat ik daarin meen te mogen zien een blijk van goedkeuring van mijne handelingen als lid der volksvertegenwoordiging; als voorzitter dezer vergadering. Die goedkeuring moet ik op hoogen prijs stellen. Ik ontveins mij niet, E. M. H., dat de eervolle taak, mij opgedragen, gewigtig en moeijelijk is, en, indien ik die thans met minder schroom dan vóór eenige maanden aanvaard, dan is het niet omdat ik nu meer op eigen krachten steun, maar omdat ik in de verloopen maanden zoo vaak, zoo aanhoudend ondervinden mogt wat uwe medewerking, wat uwe ondersteuning vermogen. Die medewerking, die ondersteuning zal ik thans in dubbele mate behoeven bij het gewigtig werk dat ons thans nog te doen overblijft.

»Ik noem het gewigtig, E. M. H.! Wanneer wij thans geroepen worden ter beoordeeling der voorgestelde wijzigingen in onze grondwettige instellingen, dan weten wij, E. M. H., dat *wij* reeds beslissen kunnen dat de gewijzigde instellingen niet tot staatswet in Nederland verheven zullen worden, maar dat de bestaande grondwet vooralsnog onveranderd zal blijven.

»Ik zal trachten, E. M. H., uwe beraadslagingen te dier zake met orde en onpartijdigheid te leiden; daartoe zult gij mij behulpzaam zijn; daartoe behoef ik u geene kalme beraadslagingen aan te bevelen; onze reeds zoo ver gevorderde zitting heeft bewijzen genoeg opgeleverd, dat in Nederland de volksvertegenwoordiging gevoelt *hoe* de waardigheid en het welbegrepen belang der natie vorderen, dat in moeijelijke tijden, vraagstukken van teederen aard en van moeijelijke beslissing in deze vergaderzaal behooren behandeld te worden.

»Deze onze arbeid zal wel de laatste dezer zitting zijn. Welligt de laatste gewigtige die wij als leden der volksvertegenwoordiging te volbrengen zullen hebben, maar tot den einde toe zullen wij onzen pligt met ijver, met moed, zonder schroom voor miskenning, vervullen.

»E. M. H., bij het aanvaarden onzer eervolle en gewigtige betrekking stelden wij ons allen slechts één doel voor: de bevordering van het welzijn des vaderlands. Dat wij dan ook, wanneer wij welhaast deze onze betrekking zullen nederleggen en welligt geheel tot het ambteloos leven terugkeeren, het bewustzijn mogen hebben dat door de zegen des Allerhoogsten, ons ijverig streven naar dat doel, ten nutte van Nederland gestrekt heeft.

»E. M. H., ik verklaar het voorzitterschap te aanvaarden.”

De heer *de Man* stelt voor, de gehoudene aanspraak te doen drukken en ronddeelen. — Dat voorstel wordt algemeen ondersteund en dienovereenkomstig wordt besloten.

Niets meer aan de orde van den dag zijnde, zoo wordt de vergadering gescheiden.

— Na afloop dezer zitting zijn al de afdeelingen vergaderd en heeft men een aanvang gemaakt met het onderzoek der 12 wets-ontwerpen tot herziening der grondwet.

Mengelwerk.

Varia.

's Gravenhage, — *september*.

De keuzen voor de verdubbelde Kamer, dezer dagen door de meeste onzer Provinciale Staten-vergaderingen uitgebragt, hebben mij in mijne overtuiging bevestigd dat de ministerieele wijzigingen, althans wat het hoofdpunt, de zamenstelling der Staten-Generaal, betreft, niet zullen worden aangenomen. Wel is waar, bood het ministerie der beurtpresidenten aan de Staten der provinciën, tot vergoeding van het verlies huns monopolies der benoemingen voor de Tweede Kamer, het monopolie der verkiezing voor de Eerste aan; doch daar niet alle plaatsen in de Eerste Kamer zoo vrijelijk aan leden der Staten-Provinciaal zouden kunnen worden toegewezen, als zulks thans inzonderheid door de Staten van Holland zoo harmonisch en met eene zoo treffende broederliefde betrekkelijk al de plaatsen in de verdubbelde Tweede Kamer geschiedde (1), en daar buitendien de zetels in de Eerste Kamer minder lucratief gesteld zijn, dan die der Tweede, zoo mag men allezins betwijfelen of de ter dubbele Kamer afgevaardigde leden der Staten-Provinciaal wel genoegen zullen nemen met dien ruil, en geen gemoedelijk bezwaar zullen vinden om de Nederlandsche beginselen *tot wier behoud wij*, bekenderwijze, *zoo gezet zijn*, op te offeren aan eene theorie, die niet volkomen van alle vreemdheid en holheid is vrij te pleiten.

Maar indien nu de dubbele Kamer, die, luidens het ministerie, »fictive vertegenwoordiging,” gedoubleerd door leden van de betrokken Staten-Provinciaal, de voorgestelde wijziging des kiesstelsels weigert — wat dan?

Welnu, dan zullen er weder zes maanden tijds en eenige tonnen gouds nutteloos verspild zijn. En Nederland is immers jong en rijk genoeg om op eenige maanden tijds en eenige tonnen gouds niet te letten!

De verloren tijd zal dan worden *betreurd*; het verspilde goud uit de nieren des volks worden gedolven.

Wat beduiden ook eenige tonnen gouds meer, bij een gapend deficit van elf millioen?

Daarvoor zal men dan toch het genoegen hebben gesmaakt van mr. DIRK DONKER, als minister, den Staten-Generaal eenen zelfmoord te zien afvragen, welken dezelfde mr. DIRK DONKER vroeger steeds beweerde, her- en over-beweerde, dat die Staten-Generaal *niet* zouden begaan. (2)

Verder?

Verder? . . . Vermoedelijk zullen er dan eindelooze jeremiades in de Hollandsche bladen te lezen zijn; er zullen lijkbloempjes worden gestrooid op den weg, waarop men zoo comisch voorthaspelde en den neus brak; er zullen traantjes van weemoed vloeijen en hartroerende zuchten worden geloosd; men zal zijn mantel van liefde omhangen en met adressen naar mr. DONKER of, ik weet niet welken anderen mr. gaan, hem smeekende dat hij *nog eens* beproeve: of de Staten der provinciën nu nog niet genoegzaam geroerd zijn om hun monopolie van verkiezing af te staan? Of de Staten-Generaal nu nog niet kunnen besluiten den bewusten zelfmoord te begaan? . . .

Gutta cavat lapidem, non vi, sed saepe cadendo.

(1) De Provinciale Staten van Zuid- en Noord-Holland kozen *louter* leden uit hun midden — CICERO's *pro domo* — tot leden der dubbele Kamer.

(2) Zie, onder anderen, mr. DIRK DONKER CURTIUS, *Orde*, 2de druk, bl. 5: »De Staten der provinciën zullen hun monopolie van verkiezing niet afstaan; de Staten-Generaal zullen geenen zelfmoord begaan.”

Wie weet! indien het ministerie der beurt-presidenten eens aanhoudendheid genoeg had, en dat voorstel van zelfmoord — als in patertje-langs-den-kant — nog zesmaal, zesmaal, zesmaal deed? . . .

Jericho's muren stortten eerst bij de zevende omwandeling in . . . Wat? indien onze burgerzin-ministers eens zeven jaar lang hun zelfmoord-drankje rondpresenteerden in de Kamer?

—

Doortastende bezuinigingen langer uit te stellen, wordt des te onverantwoordelijker, als de toestand onzer koloniën zoo al niet hagchelijker, dan toch kostbaarder en minder winstgevend wordt. De *Staats-Courant* zelve, in een artikel vol belagchelijken pathos en bij welks lezing men onwillekeurig denkt aan een eend, die wil vliegen, erkent dat het behoud onzer bezittingen, de handhaving van ons gezag, in den Indischen Archipel, buitengewone uitzendingen van oorlogschepen en troepen vereischen. Het *Handelsblad* beschouwt den gouverneur-generaal van Indië (den voormaals zoo zeer door hetzelve opgehemelden heer ROCHUSSEN) alsmede de opperbevelhebber onzer krijgsmagt aldaar zoo ontoereikend in de aanwezige omstandigheden, dat het op derzelver onverwijlde vervanging aandringt. Ik onthoude mij vooralsnog dienaangaande eenig oordeel te uiten; maar meen, in het algemeen belang twee, mijnes achtens, zeer verkeerde denkbeelden van het laatstgenoemde dagblad te moeten aanwijzen.

Vooreerst meent het *Handelsblad* dat wij *onderscheidene* personen zouden bezitten, die bij personeele kennis van ons Indië, al de vereischten voegen van een goed gouverneur-generaal.

Ik weet niet op wat grond men er — laat staan *onderscheidene* — éénen zou kunnen noemen.

Doorzigt, helder oordeel, kunde, menschenkennis, energie, — en dit alles zijn vooral thans vereischten — zijn reeds schaarsch genoeg om te mogen betwijfelen dat zij zich *bij velen*, in ons gansche land, vereenigen. Zich nu te verbeelden dat men dit alles vereenigd vindt, bij *verscheiden* dergenen, die Indië persoonlijk kennen, dit mag werkelijk wel eene verregaande begoocheling worden genoemd!

Zonder te weten welke personen het *Handelsblad* op het oog heeft en gevolgelijk zonder de geschiktheid van dezen of genen te kunnen beoordeelen, mag men dus gerustelijk alle vertrouwen weigeren aan eene aanbeveling, die zooveel aanbeveelt. Het geldt hier eene aangelegenheid, die voor ons van het uiterste gewigt is; want met de koloniën staat of valt ons krediet, onze welvaart, welligt onze zelfstandigheid. Men kan dus niet te naauwlettend zijn in de keuze van een geschikten gouverneur-generaal. Deze keuze te willen beperken tot het getal dergenen, die Indië persoonlijk kennen of heeten te kennen, gelijk het *Handelsblad*, ten tweede, doet, is een heilloos vooroordeel, eene noodlottige verblindheid. Persoonlijke kennis van onze koloniën kan nuttig zijn, maar is *niet noodig*. Onontbeerlijk daarentegen zijn: helder oordeel, menschenkennis, energie. Met menschenkennis en helder oordeel begaafd, zal de nieuwe gouverneur-generaal, op onze bezittingen landende, terstond diegenen kunnen onderscheiden, die geschikt zijn om hem aangaande de Indische aangelegenheden in te lichten; eenige uren in Indië doorgebragt met een zestal mannen, die het land, de bevolking, derzelver aard en behoeften kennen, zullen hem genoegzaam in staat stellen om zijn oordeel te bepalen; veel meer misschien dan eenige jaren, welke hij vroeger in de koloniën mogt hebben geleefd. Ja, een voorgaand oponthoud aldaar kan, in stede van nuttig, schadelijk zijn. Gedurende de jaren welke de voormalige bewoner van Indië daarna elders doorbragt, kan er in de koloniën veel zijn veranderd; zoodat zijne kennis van toenmaals thans onkunde kon wezen. Persoonlijke bekendheid met onze Overzeesche bezittingen is derhalve niet noodig; want de gouverneur-generaal kan door deskundigen worden ingelicht. Maar wat de gouverneur-generaal niet van anderen kan ontleenen, het is een helder oordeel, voorgelicht door menschenkennis en gewapend door energie. Een NAPOLEON, die vroeger nooit een voet op Indië zette, zou er gansch wat anders verrigten dan een gewoon persoon, die daar zijn gansche leven doorbragt en zooveel kennis opdeed als een gewoon hoofd kan bevatten. In één oogenblik ziet een arend meer dan een uil, die honderd jaren zit te kijken. En hoe schaarsch arenden in Nederland zijn, kan alleen worden miskend door lieden, die geen opgestopte vogels van levende weten te onderscheiden en menschenkennis hebben geleerd in een wassenbeeldenspel.

—

Een Londensch dagblad, *The Examiner*, behelsde dezer dagen een artikel aangaande onze Oost-Indische bezittingen, waarop het zegt dat zijne aandacht bijzonder werd gevestigd »door de jongstleden ne»derlaag, eigenlijk de tweede, van eene aanmerke»lijke Hollandsche krijgsmagt, die voor de Europe»sche regeringen in het Oosten, een leger mag »genoemd worden, haar toegebragt door het volk »van het kleine eiland Bali." De Hollanders, heet het daarin, »een verstandig, oordeelkundig en vrij »volk in Europa, besturen hun Oostersch rijk als »waren zij waanzinnig. Het Hollandsche wanbestuur »is te blijkbaar om geloochend te worden." In hoeverre dienaangaande een Engelsch dagbladschrijver als een bevoegd en onpartijdig beoordeelaar mag beschouwd worden, blijve daargelaten; wat mij opmerkelijker toeschijnt, is het slot van het artikel, namelijk: »*Aangaande de stelselmatige traktaatbreuk ten onzen aanzien, zeggen wij voor het oogenblik niets. De aangelegenheid bevindt zich in de handen van lord* PALMERSTON, *hij is juist de geschikte man om dezelve te behandelen.*" Wat dit zeggen wil is duidelijk genoeg.

—

Het heeft, inzonderheid bij de hier gevestigde vreemdelingen, verwondering gebaard, onder de verkozenen ter dubbele Kamer zoo weinig bekende namen te ontmoeten. Men had verwacht, dat daar, waar het de behandeling van zoo gewigtige politieke vraagstukken geldt, studie en ervaring van het staatswezen als in de eerste plaats geroepen werden geacht om haar gevoelen uit te brengen. Immers waartoe toch politische studiën, waartoe leerstoelen daartoe aan hoogescholen bekostigd, wanneer juist daar waar het op aankomt, de verworven kennis in praktijk te brengen, mannen van de meest erkende kunde systematisch worden uitgesloten? In ieder ander land, zeker, zou de verwaande aanmatiging van eén provinciaal collegie, 't welk, gelijk de bekrompen Staten van Zuid-Holland, bij het kiezen van vertegenwoordigers hunne oogen, louter op leden uit hun midden hadden gerigt en zelfs de nietigste derzelve hadden opgerakeld, een luiden kreet van verontwaardiging hebben gewekt; doch hier, waar onder onze oligarchie de kleingeestigste democratie in het moreele heerscht, waar niemand superioriteit van karakter, talent, kunde of manieren kan dulden, hier kon het slechts vreemdelingen verwonderen de onbeduidendste lieden, burgemeesters of wethouders van ik weet niet welk stadje, of diakenen van wie weet welke kerk verkozen te zien, met voorbijgang van mannen die jaren lang hunne bijzondere studie van staatkunde maakten en wier politische schriften in ieders hand zijn. Een Duitsch diplomaat vroeg mij: »Maar verklaar mij dan toch *den geest* dier benoemingen? van geenen der benoemden ken ik de politische kleur?" — Verbeeldt u, de *politische* kleur van JAN LOTSY of van de burgemeesters van Middelharnis en Zwartewaal! — »Indien er quaestie was van het oprigten van bewaarscholen, gevangenissen of iets dergelijks," zeide een ander, »dan zou ik volkomen begrijpen dat men de heer VAN DAM VAN NOORDELOOS, zijn senior de heer A. VAN WEEL AZ., den heer A. KWAK VAN ZWARTEWAAL, bij den heer P. L. BEGRAM VAN JAARSVELD CZ., en alzoo dergelijken benoemde; maar nu het, in deze onstuimigen tijd, het daarstellen eener staatsregeling geldt, die politische schokken, die een landsbankroet moet verhoeden!..." Wat het meest bevreemding baarde, het was de niet-benoeming van professor THORBECKE, wiens gevoelens, bij discussiën over ons staatsregt, zelfs in de Kamer, zelfs door de ministers als eene autoriteit plegen te worden aangehaald. Wenscht de meerderheid der Zuid-Hollandsche Staten de wijzigings-ontwerpen aangenomen te zien of wel bedoelt zij die te doen afstemmen, in beide gevallen scheen het niet meer dan billijk en gepast, den president der Staats-commissie (welke een volledig ontwerp van gewijzigde grondwet uitwerkte) in gelegenheid te stellen zijne gevoelens omtrent de thans voorgedragen ontwerpen in 's lands raadzaal te verklaren en zoo mogelijk ingang te doen vinden. Niet alleen hebben de Staten van Zuid-Holland door hier wederom, hetzij aan kleingeestige vrees voor eigen behoud, hetzij aan onedele afgunst van helderer oordeel en uitgebreider kunde gehoor te leenen, de billijkheid jegens den verdienstelijken hoogleeraar overtreden, maar *zij hebben het land bestolen van de voorlichting, welke de beroemdste onzer Staatsregtsleeraren hier zoo eigenaardig geven kon.*

Het moge wrok geweest zijn, die de meerderheid der Zuid-Hollandsche Staten, (in hunne voorregten, in hun daarzijn, door professor THORBECKES stellingen bedreigd) bewoog om den president der Staats-commissie voorbij te gaan, het moge afgunst of vrees zijn geweest — in alle geval was het een nieuw misbruik van hun monopolie van verkiezing.

Advertentiën.

De HUIZEN te *Arnhem*, op den 21sten September 1848 bij inzet geveild en bij vroegere annonces omschreven, zijn gebragt op de volgende prijzen:

1o. Dat in de Kerkstraat, van den Heer *O. D. VAN DER SLUIS* . . . . f 3533.

2o. Dat op de Koornmarkt, van den Bakker *VAN DER HORST* . . . . f 1975.

Het eerstgemelde derzelve is alleen te zien daags *vóór* en *op* den dag van den toeslag, van des morgens 10 tot 3 uur, het andere dagelijks; zijnde de toeslag bepaald op Donderdag 5 October 1848, des avonds ten zeven ure, ten huize van *J. P. FLORISSEN*, aan de Steenstraat te *Arnhem*; terwijl inmiddels inlichtingen gevraagd en hoogen kunnen gesteld worden ten Kantore van Mr. *W. H. TAAIJ*, Notaris te *Arnhem*.

BEKENDMAKING.

Bij den, op den 18den dezer plaats gehad hebbenden, inzet van een HEERENHUIS en ERF, met verder AAN- en TOEBEHOOREN, staande en gelegen binnen *Wageningen* in de Riemsdijkstraat, in deze Courant van den 29sten Augustus jl. en bij aanslagbiljetten breeder omschreven, is een ... der met de hoogen gebragt, als volgt:

1o. Perceel op . . . . *f*

2o. » » . . . . »

3o. » » . . . . » 2

4o. » » . . . . »

Massa van No. 3 en 4 op . . . . . . »

» » » 1, 3 en 4 op . . . . »

» » » 1 en 4 op . . . . . »

De toeslag blijft bepaald op Maandag den ... October aanstaande, des avonds om zes uren, in het Logement *het Hof van Gelderland* te *Wageningen*, terwijl inmiddels nadere hoogen gesteld en informatiën kunnen verkregen worden ten Kantore van den aldaar standplaats hebbenden Notaris *KUIJK*.

Ten huize van den Kastelein *WILLEM VELDHUIS*, *Vorgten*, zal op Woensdag den 11den en den 25sten October e. k., telkens des middags om 10 uren, bij inzet en toeslag in perceelen en massa's geveild, worden:

Eene kapitale BOEREN HOFSTEDE, genaamd *GROOTE DISTELENBRINK*, bestaande in een hecht en sterk WOONHUIS met ruim ACHTERHUIS, waarin STALLING voor 40 stuks Rundvee en 8 Paarden; een ROS- en een KARNMOLEN, voorts groote SCHUUR, HOOIBERG, grooten TUIN met VIJVER, BOOMGAARD, HOUTGEWAS en uitmuntende BOUW- en WEILANDEN.

De goederen, die voor een groot gedeelte tiend... zijn en eene grootte hebben van omstreeks 22 B...ders, zijn gelegen onder *Vorgten* in de gemeente *Heerde*, en bieden door derzelver zoo vruchtbare als aangename ligging aan de Rivier *den IJssel* de liefhebbers en beoefenaren van den landbouw eene bijzonder goede gelegenheid aan.

De kooper zal, des verkiezende, een gedeelte van den koopprijs, tegen billijke rente als eerste Hypotheek in het gekochte kunnen gevestigd houden.

Aanwijzingen zullen gedaan worden 8 dagen voor den inzet, door den bewoner, terwijl nadere inlichtingen te bekomen zijn ten Kantore van de Notarissen *VAN DER FELTZ* te *Epe* en *VAN MEURS* te *Heerde*, en van den Makelaar *H. C. KOERS*, te *Amsterdam*.

† † † Op Zaturdag den 7den October 1848, des voormiddags ten 10 ure, zullen ten huize van de Wed. *JAN VERWAA...JEN*, aan het *Oordjes-Hekken*, in *de Ooy*, bij *Nijmegen*, als van ouds, per vim, worden verkocht:

Ruim 100 Vimmen extra zwaar RIJSWAARDEN HOUT, en ruim 30,000 dito PALEN, staande in *Randwijks Rijswaard*, in *de Ooy*, waarvan aanwijzing bij den Wardbaas *DERK LINSEN* aldaar, en meerder onderrigt bij den Heer *G. H. VAN DER WEDDEN*, te *Nijmegen*, te bekomen is. — *Brieven franco.*

Oogengeneeskundig Etablissement

van den Oogen-Arts Med. Dr. *HERSCHEL* ... *Keulen*, Schildergasse No. 72, in de Siegensche Badinrigting. — Behoeftigen worden *gratis* behandeld.

Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij.

De Directie maakt bekend dat, ten gevolge van den lagen waterstand, de dienst harer Stoomboten tusschen *Rotterdam* en *Arnhem* voorloopig is GESTAAKT.

Rotterdam, 20 September 1848.

Rijn-Stoomboot-vaart.
KEULSCHE-MAATSCHAPPIJ.

DAGELIJKSCHE DIENST

Van Arnhem direct naar Keulen, Mainz, Mannheim, Straatsburg en tusschen gelegene plaatsen.

Vertrek van Arnhem, des morgens ten 6 uren om nog denzelfden avond te *Keulen* aan te komen.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen bij den Ondergeteekende te *Arnhem*, bij de Factorij van de Nederlandschen Rijn-Spoorweg te *Amsterdam*, en door geheel het Rijk, aan de Kantoren van de Algemeene Expeditie-Maatschappij (C. VAN DER *HORST*) met welker Diligence-Diensten deze Vaart in onmiddellijk verband staat.

H. BUDDE, G.Jz.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 22 Sept. O.El 9.Palm.7 Duim; gew. O.D. gev. ...

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.

Aº. 1848. ZATURDAG, 23 SEPTEMBER. 89.

HAAGSCHE BERIGTEN.

BIJBLAD TOT DE ARNHEMSCHE COURANT.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van Donderdag 21 September.

In deze zitting heeft de tijdelijke voorzitter kennis gegeven, dat Jhr. van Nispen van Zevenaar, Baron Sloet en Mr. Schiff, benoemd tot afgevaardigden voor de dubbele Kamer uit de provincie Gelderland, thans hebben overgelegd eene voldoende verklaring van het hoofd van het bestuur hunner woonplaats, ten einde te beantwoorden aan het voorschrift van art. 5, § 2, van het reglement van orde der Kamer, zoodat het nu blijkt, dat zij zijn ingezetenen der provincie, waaruit zij zijn benoemd en dat zij zijn geboren binnen het Rijk, uit ouders, aldaar gevestigd.

Deze stukken worden gesteld in handen derzelfde commissie, die Maandag ll. met het onderzoek der geloofsbrieven voor de leden uit Gelderland werd belast, bestaande uit de heeren: van Rijckevorsel, Gouverneur, de Man, van Lycklama à Nyeholt en Nap. — Deze commissie houdt zich onmiddellijk met de haar opgedragene taak bezig. — De heer de Man doet, na eenig verwijl, namens dezelve verslag, dat daartoe strekt, om, nu alle bescheiden in behoorlijke orde zijn, de opgemelde drie heeren als buitengewone leden der Kamer toe te laten. — De vergadering vereenigt zich met dat voorstel. — De leden worden mitsdien toegelaten en nemen zitting, terwijl de commissie bedankt wordt voor de door haar volbragte taak.

De commissie, belast met het aanbieden van de lijst van drie kandidaten voor het voorzitterschap der dubbele Kamer, aan den Koning, brengt, bij monde van den heer Gevers van Endegeest, verslag uit. Zij is gisteren op de gebruikelijke wijze bij Z. M. toegelaten, heeft de lijst aan den Koning onderworpen en Z. M. heeft daarop verklaard, dat hij zich dadelijk met het doen eener keuze zou bezig houden; waarna de commissie op de gewone wijze is uitgeleid en naar het Hôtel der Vergadering is teruggekeerd. — Ook deze commissie wordt bedankt voor de door haar volbragte taak, en het gedane verslag aangenomen voor kennisgeving.

Is ontvangen een Koninklijk besluit van gisteren, waarbij tot voorzitter der Kamer gedurende den verderen loop harer zitting, benoemd wordt Jhr. W. Boreel van Hogelanden. — Aangenomen voor kennisgeving.

De benoemde voorzitter aanvaardt zijne betrekking met de volgende aanspraak:

«*Ed. Mog. Heeren!*

Door uwe keuze en door de benoeming des Konings is mij het voorzitterschap der Tweede Kamer, thans in dubbelen getale vergaderd, opgedragen.

Die uitstekende onderscheiding schat ik hoog, omdat ik daarin meen te mogen zien een blijk van goedkeuring van mijne handelingen als lid der volksvertegenwoordiging, als voorzitter dezer vergadering. Die goedkeuring moet ik op hoogen prijs stellen. Ik ontveins mij niet, E. M. H., dat die eervolle taak, mij opgedragen, gewigtig en moeijelijk is, en indien ik die thans met minder schroom dan voor eenige maanden aanvaard, dan is het niet omdat ik nu meer op eigen krachten steun, maar omdat ik in de verloopen maanden zoo vaak, zoo aanhoudend ondervinden mogt wat uwe medewerking, wat uwe ondersteuning vermogen. Die medewerking, die ondersteuning zal ik thans in dubbele mate behoeven bij het gewigtig werk, dat ons thans nog te doen overblijft.

Ik noem het gewigtig, E. M. H! Wanneer wij thans geroepen worden ter beoordeeling der voorgestelde wijzigingen in onze grondwettige instellingen, dan weten wij, E. M. H.! dat *wij* reeds beslissen kunnen dat die gewijzigde instellingen niet tot staatswet in Nederland verheven zullen worden, maar dat de bestaande Grondwet vooralsnog onveranderd zal blijven.

Ik zal trachten, E. M. H.! uwe beraadslagingen te dier zake met orde en onpartijdigheid te leiden; daartoe zult gij mij behulpzaam zijn; daartoe behoef ik u geene kalme beraadslagingen aan te bevelen; onze reeds zoover gevorderde zitting heeft bewijzen genoeg opgeleverd, dat in Nederland de Volksvertegenwoordiging gevoelt *hoe* de waardigheid en het welbegrepen belang der natie vorderen dat in moeijelijke tijden, vraagstukken van teederen aard en van moeijelijke beslissing in deze vergaderzaal behooren behandeld te worden.

Deze onze arbeid zal wel de laatste dezer zitting zijn. Welligt de laatste gewigtige die wij als leden der Volksvertegenwoordiging te volbrengen zullen hebben, maar tot den einde toe zullen wij onzen pligt met ijver, met moed, zonder schroom voor miskenning, vervullen.

E. M. H.! bij het aanvaarden onzer eervolle en gewigtige betrekking stelden wij ons allen slechts één doel voor: de bevordering van het welzijn des Vaderlands! Dat wij dan ook, wanneer wij welhaast deze onze betrekking zullen nederleggen en welligt geheel tot het ambteloos leven terugkeeren, het bewustzijn mogen hebben, dat door den zegen des Allerhoogsten, ons ijverig streven naar dat doel, ten nutte van Nederland gestrekt heeft.

E. M. H.! ik verklaar het voorzitterschap te aanvaarden.»

De heer *de Man* stelt voor, de gehoudene aanspraak te doen drukken en ronddeelen. — Dat voorstel wordt algemeen ondersteund en dienovereenkomstig wordt besloten.

Niets meer aan de orde van den dag zijnde, zoo wordt de vergadering gescheiden.

Na afloop dezer zitting zijn alle de afdeelingen vergaderd en heeft men een aanvang gemaakt met het onderzoek van de 12 wetsontwerpen tot herziening der Grondwet.

Zitting van Vrijdag 22 September.

In dezelve heeft de voorzitter kennis gegeven, dat de heer F. S. Op ten Noort, benoemd tot buitengewoon lid van de Kamer voor de provincie Gelderland, thans insgelijks eene nieuwe verklaring van het hoofd van het bestuur zijner woonplaats heeft overgelegd, om het ontbrekende aan zijne geloofsbrieven aan te vullen. Dat stuk wordt gesteld in handen der commissie, die zich met dezelfde taak, ten opzigte van drie andere leden, heeft bezig gehouden. — De heer de Man doet, namens die commissie, verslag en stelt alsnu voor de toelating van gemelden heer. — Daartoe wordt besloten, en de heer Op ten Noort neemt zitting.

De voorzitter deelt mede, dat door de afdeelingen tot rapporteurs voor de ontwerpen van wet nopens de Grondwets-herziening, gekozen zijn, de heeren: van Naamen, Wichers, van Twist, van Goltstein, den Tex, van Panhuys en van Beeck Vollenhoven.

De heer Gevers stelt voor, om, even als in den laatsten tijd, bij herhaling in de gewone Kamer heeft plaats gehad, of het verslag van de commissie van rapporteurs, zoodra het zal zijn vastgesteld, te doen drukken en ronddeelen, en alzoo niet af te wachten de antwoorden der Regering, en de beslissing der commissie, of er een nader onderzoek zal dienen plaats te hebben. Zoo ooit, is het bij deze gewigtige aangelegenheid nuttig en noodzakelijk, dat men spoedig, met het gevoelen in de afdeelingen geuit, worde bekend gemaakt, ten einde zich voor te bereiden tot de belangrijke beraadslagingen, die te gemoet gezien kunnen worden. Dat voorstel wordt algemeen ondersteund, en dienovereenkomstig wordt besloten.

De commissie tot de verzoekschriften heeft, bij monde van den heer Nap, verslag gedaan op vijf in hare handen gestelde verzoekschriften, ten aanzien der Grondwets-herziening. Zij zijn van: 1º. A. W. Stevens c. s., te Breda; 2º. J. van de Bol c. s. te Hooftplaat, in Zeeland; 3º. B. J. A. Hanssens c. s. te Aardenburg en St. Kruis; 4º. A. P. van Dijken c. s., in Groningen; en 5º. H. Dane c. s., leden van het Hervormd kerkgenootschap te Willemstad. In de requesten wordt op de aanneming der aanhangige ontwerpen aangedrongen. Bij de laatsten verlangt men vooral de afschaffing van het collatie-regt tegen billijke schadeloosstelling, en zulks in het belang van de vrijheid der Godsdienst. — De commissie stelt voor deze adressen neder te leggen ter griffie.

De heer Storm vraagt het woord. Hij wenscht het voorstel te doen om aan de adressen, waarover zoo even rapport is uitgebragt en waarbij op de afschaffing van het collatie-regt zoo krachtig aangedrongen wordt, een meer belangstellend gevolg te doen ondervinden, dan waartoe de conclusie der commissie tot bloote *nederlegging ter griffie*, leiden kan. Wanneer spr. tot een ander kerkgenootschap behoorde dan nu het geval is, dan zou hij in deze Kamer met te meer klem en met te grooter aandrang, de belangen van zijne katholijke landgenooten verdedigen en ondersteunen en er het zijne toe bijbrengen om hun gelijke vrijheid in alles te waarborgen. Thans wenscht hij ditzelfde in een omgekeerden zin te doen ten behoeve van zijne protestantsche geloofsgenooten. Hij vindt daartoe aanleiding in het onderwerpelijk adres, en daartoe voert spr. het volgende aan: Zijne katholijke medeburgers zijn, naar het schijnt, vrij algemeen vergenoegd en tevreden met de bepalingen nopens de godsdienstvrijheid en het onderwijs zoo als die belangrijke punten in de voorstellen de regering geregeld zijn. Wat spr. betreft, hij is van oordeel dat daaraan nog menige onvolledigheid kleeft, nog vele verbetering ontbreekt. Genoeg, men schijnt er algemeene goedkeuring aan te hechten en daarom zal spreker er hier thans niet van gewagen. Maar, dit nu zoo zijnde, zoo wenscht hij, in allen geval, dat ook anderen te vreden zullen zijn, dat ook zijne protestantsche medeburgers evenzeer volle vrijheid zullen genieten. En dit toepassende op den inhoud der onderwerpelijke adressen, zoo moet spreker zijne verbazing uitdrukken over de *enormiteiten*, waartoe dat regt van collatie aanleiding geeft. Hij heeft alles, wat dienaangaande in de gewone Tweede Kamer bij de laatste beraadslagingen is verhandeld, met de meeste belangstelling nagegaan en heeft tevens met groote verwondering het aangevoerde vernomen, dat er een voorbeeld bestaat dat dit regt is uitgeoefend door een katholijk prelaat en een Israëliet; dat hij wijders onlangs een besluit, van den minister voor de Herv. Eeredienst uitgegaan, heeft gezien, waarbij eene commissie wordt ingesteld tot het afnemen van examina voor het *godsdienstig* onderwijs der Israëliten. Zoowel het een als het ander kan spreker niet overeen brengen met de ware begrippen van godsdienstvrijheid. Zoowel voor de Protestanten als Israëliten wil spreker volkomen vrijheid in het godsdienstige, zonder inmenging, zonder voorbehoud, als het ten minste waar is dat de vrijheid van godsdienst aan allen gelijkelijk is gewaarborgd. Spreker zal voor die beginselen blijven strijden, zoo lang hij op deze plaats staan zal, zoo lang het hart hem in den boezem klopt. En, dit dan ook toepassende op de onderwerpelijke adressen, stelt spr. aanvankelijk voor, om dezelve behalve ter griffie neder te leggen, te verzenden aan den raad van Ministers, als blijk van de belangstelling der Kamer in deze aangelegenheid.

De heer Nap merkt op dat er in de gewone Kamer niet tot het verzenden der adressen, betrekkelijk de Grondwet, werd besloten, omdat vele derzelve te gelijkertijd aan de regering werden aangeboden. In het tegenwoordig geval bestond daartoe, wat de laatste requesten aangaat, te minder noodzakelijkheid, omdat bij art. 4 der additionele artikelen van het ontwerp Grondwet, aan den wensch van de adressanten reeds is voldaan. Het hangt thans van de Kamer zelve af, door de aanneming van het twaalfde wetsontwerp, den wensch der verzoekers te verwezenlijken.

Op voorstel van den heer Duymaer van Twist wordt het eerst besloten tot het nederleggen der adressen ter griffie; terwijl het voorstel van den heer Storm om ze bij afschrift aan den Raad van ministers te verzenden, wordt afgestemd met 57 tegen 51 stemmen. Daarna wordt de vergadering gescheiden en begeven zich de leden in de afdeelingen tot voortzetting van het onderzoek der Grondwets-ontwerpen.

Binnenlandsche berigten.

's Gravenhage, 22 September.

Z. M. heeft benoemd tot substituut-officier bij de arrond.-regtbank te Roermond, Mr. *van den Bergh*, advokaat aldaar.

— Men verzekert, dat H. M. de Koningin voornemens zou wezen, een bezoek af te leggen bij Hoogstderzelver dochter, H. K. H. de Erfgroothertogin van Saksen-Weimar-Eisenach en dat zulks zou plaats hebben vóór de bevalling der erfgroothertogin.

— Z. K. H. prins *Hendrik* der Nederlanden heeft zich dezer dagen naar het Loo begeven.

— De bij de Regering ontvangene berigten, omtrent het aardappelengewas, vermelden in substantie, dat de ziekte in Gelderland is toegenomen, doch dat men, uit hoofde van de groote hoeveelheid gepootte aardappelen, verwachtte, dat de prijzen niet tot zoodanige hoogte zouden stijgen als in 1845—1846. Dit laatste wordt ook uit Zuid-Holland gemeld. In Noord-Holland schijnt de ziekte niet toe te nemen. In Utrecht is de kwaal in 39 gemeenten toegenomen. Uit Vriesland luiden de berigten niet gunstig, ten aanzien der zware kleigronden. In de zandstreken belooft het gewas een' tamelijk goeden oogst. In Overijssel wordt de opbrengst op een derde minder dan in een gewoon jaar gerekend, doch wordt geene vrees voor gebrek gevoed, ter zake der groote hoeveelheid uitgepootte aardappelen. De berigten uit Groningen komen over 't algemeen overeen met die uit Vriesland. Vermits aldaar meer aardappelen op het zand zijn gekweekt, en sommige soorten goed zijn gebleven, hoopt men, dat dit eene tegemoetkoming in de algemeene ramp zal opleveren.

— De tijdelijke minister van oorlog heeft ter kennisse gebragt van ouders en voogden, die verlangen mogten hunne zonen of pupillen eventueel als kadet op de koninklijke militaire akademie geplaatst te zien, dat, met wijziging in zoo verre van het bepaalde bij art. 5 der 1ste afdeeling van het reglement voor gezegde akademie, en te beginnen met het jaar 1849, het *minimum* van den ouderdom tot admissie als kadet bij meerbedoelde inrigting op 15 jaren is vastgesteld.

— Naar men verneemt is door de arrond.-regtbank te Dordrecht opgemaakt het volgend drietal kandidaten, voor de betrekking van regter in dat collegie, opengevallen door het overlijden van Mr. *D. Pierra*, als de heeren: 1º. Mr. *C. A. Vriesendorp*, plaatsvervangend regter bij die regtbank; 2º. Mr. *J. C. P.* graaf *van Hogendorp*, kantonregter te Gorinchem; en 3º. Mr. *G. P. A. Struyck*, procureur te Dordrecht.

— Naar aanleiding van de meermalen gemaakte aanmerkingen, betreffende de menigvuldige transporten van gevangenen *per as*, en vermits die niet dan op verklaringen van geneeskundigen mogen plaats hebben, heeft de gouverneur dezer provincie, bij circulaire van den 16 dezer, ter voldoening aan het verlangen van het departement van justitie, de hoofden der plaatselijke besturen verzocht: 1º. om de geneeskundigen, die de bedoelde verklaringen afgeven, aan te bevelen, daaromtrent met de meeste voorzigtigheid en naauwgezetheid te werk te gaan, en 2º. om, wanneer de veroordeelden van elders met rijtuig zijn aangebragt en in hunne gemeente slechts gedurende korten tijd vertoeven, scherpelijk te willen toezien en doen onderzoeken, of het noodzakelijk zij, dat het verder vervoer insgelijks *per as* plaats hebbe en of de redenen, waarom hun ter plaatse der afreize vervoermiddelen zijn verstrekt, niet hebben opgehouden.

Het schijnt reeds een en andermaal op de wisselplaatsen te zijn gebleken, dat de toestand van den vervoerden persoon onderweg zoo zeer was verbeterd, dat hij de reis verder zeer wel te voet kon doen, doch dat desniettemin het gebruik van een rijtuig is verleend, hetgeen met de bedoeling der bestaande voorschriften niet is overeen te brengen en mitsdien zorgvuldig moet worden vermeden.

Voormeld departement heeft de betrokkene regterlijke ambtenaren, die met het afgeven van requisitoiren tot het verleenen van transportmiddelen voor gevangenen belast zijn, insgelijks doen aanschrijven, zich, vooral in de laatstbedoelde gevallen, zoo veel mogelijk te overtuigen van de noodzakelijkheid, dat het verder vervoer met rijtuig moest geschieden, alvorens tot het afgeven der requisitoiren over te gaan.

— De arrondissements-regtbank alhier, correctionele kamer, heeft, bij vonnis van den 11 dezer, *S. W.*, alhier, schuldig verklaard aan het zonder wettige vergunning houden van een leen- of pandjeshuis, en te dier zake veroordeeld tot eene gevangenisstraf van eene maand, eene geldboete van *f* 50 en in de kosten. Deze persoon nam maar 10 cents van den gulden per week, of 520 pCt. 's jaars!

— Dat het *gebruik* van sterke dranken op zich zelven reeds schadelijk voor de gezondheid is, doch dat het *misbruik* daarvan allerverderfelijkst wordt en de schromelijkste gevolgen na zich sleept, wordt thans als eene algemeen bekende daadzaak erkend. Van daar dan ook, dat men er op bedacht is, door genootschappen van afschaffing en matigheid, dit kwaad zooveel mogelijk tegen te gaan en te verminderen. Niet weinig heeft tot afschrikking voor anderen bijgedragen de geschiedenis eens huisgezins, dat diep rampzalig geworden was door de gevolgen der dronkenschap, en welke in een beroemd plaatwerk: «*de Flesch*,» voor ieder aanschouwelijk was gemaakt. Dit plaatwerk, met bijschriften van den weleerw. heer *Huijdecoper*, predikant alhier, voorzien, heeft zulk eene groote deelneming gevonden, dat binnen één jaar tijds zes oplagen daarvan zijn verkocht. Thans is door den heer *J. L. van der Vliet* een soortgelijk plaatwerk uitgegeven, voorstellende, in 8 platen, de treurige geschiedenis van: *des dronkaard's kinderen*, met bijschriften van *Boudewijn*.

Deze fraaije uitgevoerde platen, naar de teekening van den modernen *Hogarth*, stellen met eene schrikkelijke waarheid de lotgevallen dezer ongelukkigen voor oogen, en zullen gewis aan velen, niet minder dan «*de Flesch*», ten afschrikkend voorbeeld kunnen strekken.

Congres der vredesgezinden te Brussel.

De eerste zitting van het congres der vredesgezinden heeft den 20 dezer plaats gehad in 't lokaal der Groote Muzijkvereeniging te Brussel. De zaal is smaakvol versierd. Op den achtergrond der zaal, achter het bureau, verheft zich een zinnebeeldig standbeeld, dat een bijenkorf in de hand houdt: aan zijne voeten zijn de verschillende attributen der wetenschappen, der kunsten, van den landbouw en handel gegroepeerd. Het geheel is omgeven door gewassen, bloemkransen en vlaggen met de nationale kleuren van Belgie. Op den voorgrond prijkt 's Konings borstbeeld. In de rondte der zaal wapperen de vlaggen van Nederland, Engeland, Duitschland, van Frankrijk, de Vereenigde Staten en 't jonge Italie.

Verscheidene honderden leden van 't congres, uit verschillende natiën, waren tegenwoordig; de estrade achter in de zaal was door het voorloopig bureau bezet, en de tribunes waren ingenomen door een talrijk en luisterrijk gezelschap, dat voor 't grootste gedeelte uit engelsche dames bestond.

De heer *Visschers*, die de plaats van voorzitter bekleedde, heeft op eene zeer gepaste wijze het doel der vereeniging in 't licht gesteld en aangetoond welke werkzaamheden vereischt werden, om een definitief bureau te vormen. Het bureau is daarna met algemeene stemmen zaamgesteld: de geachte heer *Visschers* is in de betrekking van Voorzitter bevestigd en tot onder-Voorzitters zijn benoemd: voor Engeland, de heer *Ewart*, lid van 't parlement; voor Frankrijk, de heer *Francisque Bouvet*, volksvertegenwoordiger; voor de Vereenigde Staten, de heer *Burutt*; voor Nederland en Duitschland, de heer *Suringar*.

De secretarissen zijn op dezelfde wijze gekozen; het zijn de heeren *Bourson*, *Lehardy de Beaulieu*, *Edm. Fry* en *W. Clapp*. Eenige woorden van de heeren *Roussel*, van Brussel, en *van Hoorebeke*, lid van de kamer der afgevaardigden, zijn met warmte toegejuicht. De heer *Roussel* heeft, onder anderen, den heer *Suringar* voorgesteld als onder-Voorzitter voor Nederland en Duitsch-

landen, dien wij reeds (zoo spreekt hij) op het penitentiair congres, met zooveel warmte de zaak der menschheid hebben hooren verdedigen. (*Toejuichingen*).

De heer *van Hoorebeke* heeft het voorstel van den heer *Roussel* op de opregtste, hartelijkste en meest broederlijke wijze ondersteund. De heer *Suringar* vat daarna het woord op en wordt van alle zijden met hartelijke toejuichingen begroet. De spreker zegt: «Ik ben de eenige Nederlander, die hier tegenwoordig is. Men heeft mij tot onder-Voorzitter benoemd. Ik neem dit voor Nederland aan, want Nederland is vredelievend en het wil op eerlijke en billijke voorwaarden den vrede bewaren. Wat Duitschland betreft: voor dat land kan ik het voorzitterschap niet aannemen; Nederland maakt geen deel van Duitschland uit. Het is een afzonderlijk Koningrijk; daarom verzoek ik, dat men mij alleen als vertegenwoordiger van Nederland zal beschouwen. De heer *Koble*, die eerst het voorstel van den heer *Russel* ondersteund had, brengt thans hulde aan de bedenkingen van den heer *Suringar* en meent dat men hem tot onder-Voorzitter moet benoemen als vertegenwoordiger van Nederland. (*Toejuichingen.*)

Nadat de voorzitter verklaard heeft, dat het congres geopend was, schetste bij in groote trekken de pogingen, die regtgeaarde mannen in verschillende tijdvakken hebben te werk gesteld, om op aarde de algemeene broederschap en het rijk des vredes te stichten. Dit congres van de vrienden des algemeenen vredes, is het eerste dat op het vasteland van Europa gehouden wordt. De eerste maatschappij van vrede werd opgerigt te New-York, in den loop van 't jaar 1815. De maatschappij te Londen werd den 11 Junij 1816 gevormd.

Men telt verschillende hulpvereenigingen in Engeland, in 't land van Wales, in Schotland en Vlaanderen. Even zoo hebben de Vereenigde Staten verschillende maatschappijen, onder anderen de *Amerikaansche Maatschappij voor den vrede*, opgerigt den 8 Mei 1828.

Te Geneve vormde de graaf *de Sellon*, in 1830 eene vredesmaatschappij en den 24 Maart 1841 ontstond uit den boezem der Maatschappij voor christelijke zedekunde te Parijs, een Comité van vrede. Eenigen tijd daarna heeft zich in die hoofdstad eene nieuwe maatschappij gevestigd, onder den naam van: *Maatschappij des vredes van Parijs.* Op 't voorbeeld van den graaf *Sellon* hebben de maatschappijen van Amerika, Londen en Parijs een wedstrijd geopend. Verschillende memoriën, die over 't algemeen uitmuntende beschouwingen bevatten, werden bekroond en ter perse gelegd. De londensche maatschappij heeft een maandschrift uitgegeven, onder den titel van: *Herald of Peace* (Heraut des vredes). Den 22 Junij 1843 is te Londen een vredes-congres gehouden, zamengesteld uit afgevaardigden van Europa en Amerika. De voorname uitslag daarvan was, dat aan 54 regeringen in de beide halfronden een adres werd ingediend, om te verzoeken, dat zij in hunne tractaten steeds eene bepaling zouden inlasschen, waarbij zij zich verbinden, om, bij het ontstaan van geschillen, de beslissing aan bevriende mogendheden over te laten.

Ofschoon Belgie sedert eenige jaren twee maatschappijen, te Brussel en te Mons, telt, kende men er echter tot nu toe weinig de werken der uitstekende philantrophen, die zich ten doel stellen een nieuwen tijdkring te openen en de zegepraal des vredes en van het verstand te stellen, in plaats van den geest van verovering en overheersching.

De beroemde *Bacon* heeft reeds vóór twee eeuwen verkondigd, dat het verstand de magt der menschelijke maatschappijen uitmaakt; die magt rijst en daalt met het verstand. De *pen* is magtiger dan de *degen*. De *publieke meening* is sterker, magtiger dan *kanonnen en bajonnetten.*

De morele wereld heeft niet minder hare wetten dan de physieke wereld. De menschheid volgt een loop, die de groote gedachte van den Schepper uitdrukt; 't is de vooruitgang. De morele wereld heeft even als de physieke, in haar wezen liggende kenmerken; de menschelijke gedachte wordt gekneed, neemt voor eenigen tijd eenen vorm aan; wanneer die weêr verloopen is, verbrijzelt zij den vorm om eenen nieuwen aan te nemen. De menschelijke gedachte wordt steeds grooter; zij heeft de vereeniging, het verbond tusschen huisgezinnen en stammen begonnen; van nu af aan stelt zij zich het verbond van 't groote huisgezin aller menschen voor.

De redenaar toetst nu deze stellingen aan de geschiedenis. *Hendrik IV* hield zich bezig met het werk van 't heilig verbond van koningen en volken, toen de dolk van *Ravaillac*, in 1610, den draad van dat roemvolle leven afstak. De geschriften van den deugdzamen abt *de Saint-Pierre* zijn alom toegejuicht. De hoofden der volken waken over het geluk der natiën, wier bestuur hun is toevertrouwd. Maar de natiën waken ook over hunne eigene lotbestemming. De oude vooroordeelen, de oude hinderpalen zijn verdwenen of zullen binnen kort verdwijnen. Een volksdichter heeft in Frankrijk dezen dageraad van eenen nieuwen tijdkring begroet met de volgende schoone strophe:

'k Zag milde vreê weêr over de aarde dalen,
En berg en dal getooid in bloemenpracht;
De kalmte deed natuur weêr ademhalen;
Aan d'oorlogsgod ontviel de blixemschacht.

De vreê sprak tot mijn ziel in zoete accoorden:
Legt, dappren, legt uw wreeden toorn aan band;
Reikt volk van Rijn- en Sein- en Donauboorden,
Reikt Frank en Brit elkaêr de broederhand.

De dichter heeft in deze opsomming echter, onze vrienden, de Amerikanen, niet begrepen. Wij reiken hun de hand over 't onmetelijk vlak des oceaans. Deze rede werd gevolgd door luide toejuichingen.

Men gaat over tot het beraadslagen van het volgende, als algemeenen stelregel: « *Onregtvaardigheid, onmenschelijkheid en onzinnigheid van den oorlog als middel ter oplossing van de geschillen tusschen de natien.*

De heer *Chemazovzow*, afgevaardigde der Maatschappij van de vredesgezinden te Londen, leest eene nota voor van den heer *Fry van Plymouth*, waarin betoogd wordt dat de oorlog door de rede, de menschelijkheid, regtvaardigheid en godsdienst veroordeeld wordt. De oorlog is een erfgoed dat de barbaarschheid ons heeft achtergelaten, dat moet verdwijnen, wanneer de volken het zullen verlangen. Beslist volken, en de oorlog zal wegzinken! (*Herhaalde toejuiching*).

De heer *Francisque Pouvet*, lid der nationale vergadering van Frankrijk. Hij heeft in gevoelvolle bewoordingen herinnerd aan het initiatief door hem te Parijs genomen, om de vertegenwoordigers van Frankrijk tot hetzelfde doel te winnen waarnaar het congres streeft. De oorlog is voortaan in 't hart getroffen. De reus beweegt nog ter naauwernood zijne leden, die in misdaden oud zijn geworden; de letterkundige en handels-genie heeft hem doen sneven. Er blijft ons niet over dan den oorlog den doodsteek toe te brengen, en alleen den vrede duurzaam te stichten. Dit vraagstuk moet en kan opgelost worden.

De baron *de Reiffenberg*, lid der Kon. Academie van wetenschappen en fraaije letteren van België, tracht aan te toonen, dat men met den krijg toch de krijgslieden niet moet veroordeelen, wier roeping edel en groot is. De oorlog verdient geen algemeenen blaam, omdat de God, die aan *Mozes* toestond Hem den God der heirscharen te noemen, den oorlog in Zijne ondoordringbare raadsbesluiten had opgenomen, maar de oorlog heeft zijn tijd gehad en de vrede moet eindelijk op de wereld hersteld worden; om dat doel te bereiken, moet men vóór alles zijne toevlugt nemen tot de zedelijke en godsdienstige opvoeding, want, indien men de verkeerde gevoelens van den mensch niet uitroeit, dan zal men een congres kunnen maken en veel woorden verspillen, maar het voorgestelde doel zal men niet bereiken.

De heer *Ewart* verzekert, dat de meerderheid van het britsche parlement vredelievend is, neen, dat de meerderheid der britsche natie ten gunste des vredes gestemd is. Ook het congres der Vereenigde Staten deelt die gevoelens. Vele waarheden zijn reeds lang door de vijanden van vooruitgang als utopien behandeld. Zij, die voor 't eerst in Engeland afschaffing van den slavenhandel voorstelden, werden aan bespotting en haat ten prijs gegeven. 't Is niets; de waarheid drijft toch eenmaal boven. De slavenhandel is in Engeland en in Frankrijk afgeschaft; ik durf zeggen, dat de Noord-Amerikaansche Staten niet lang meer achterlijk zullen blijven. (*Toej.*)

Zoo zal het ook gaan met de leerstelling van een algemeenen vrede, die ook voor eene utopie uitgekreten wordt. Maar is het nu de tijd wel om daarover te beraadslagen. Mijne Heeren! de oorlogstoorts kan ieder oogenblik weêr aangeblazen worden; eenige vonken schijnen een nieuwen brand aan te kondigen en de vrienden des vredes zouden zich niet luider dan ooit doen hooren tegen de gruwelen, de ergerlijkheid des oorlogs!

Mijne Heeren (zegt de spreker ten slotte) ik was niet voornemens te spreken, maar het stilzwijgen te bewaren nadat het welsprekend lid van de nationale vergadering van Frankrijk zijn stem verheven had, dit mogt ik niet doen. Ik meende dat het mijn pligt was 't woord te voeren in naam mijner ambtgenooten van het Britsche parlement.

Ik verklaar hier aan den heer *Bouvet*, dat de engelsche natie opregtelijk den vooruitgang en voorspoed van Frankrijk wenscht. (*levendige toejuiching*). Wat mij aangaat ik heb altijd gemeend dat de voorspoed van Frankrijk naauw verbonden is aan dien van Engeland; weg dan met al die oude ongerijmdheden, die het geluk eener natie stelden in het fnuiken harer mededingster. Engeland keurt ongetwijfeld deze gevoelens goed en ik twijfel niet of Frankrijk vereenigt zich insgelijks daarmeê. Onze voorzitter heeft zoo even de voorbeeldige verzen van *Beranger* aangehaald. Ik ben *Schot* en daarom stel ik er roem op verzen van onzen volksdichter *Burns* te kunnen aanhalen, verzen die iedereen van buiten kent en dezelfde gedachte van algemeenen vrede en broederschap uitdrukken (*herhaalde toejuiching*).

De heer *Buckingham* zal het eerste vraagstuk uit een geschiedkundig, financieel en zedekundig oogpunt onderzoeken.

Wast en vermenigvuldigt u! Indien ontwikkeling de wet der menschen is, oorlog is zeker zijn wreedste vijand. De oorlog vermindert in plaats van te vermeerderen, breekt af in plaats van op te bouwen, in plaats van den mensch te doen ontwikkelen, verandert hij de beschaving in barbaarschheid. Die met het zwaard treft, zal door het zwaard vergaan. Indien het onredelijk is dat een vader schulden aangaat die zijn zoon zal moeten kwijten, dan zijn de natiën *a fortiori* dwaas en schuldig, indien ze zich in schulden steken, welke een geslacht, dat het levenslicht nog niet aanschouwt zullen drukken. Een Engelschman kan daarover met kennis van zaken spreken (*Men lacht*). De engelsche natie is het meest met schulden bezwaard. De interessen dier schulden, vruchten van thans ten einde gebragte oorlogen, vereischen jaarlijks ontzettend groote sommen en indien men het oude stelsel volhoudt, zal er een tijd komen, waarin de natie haar schuld niet meer zal kunnen voldoen. Het noodlottig stelsel der leeningen stort de natiën in een afgrond.

Eene legende leert ons dat *Romulus* zich in een visioen aan *Proclus* vertoonde en hem verkondigde dat Rome zijn magt aan veroveringen zou te danken hebben en dat de oorlog het voornaamste voorwerp van den arbeid zijner kinderen moest zijn. Rome gehoorzaamde aan zijn stichter. Wij hebben ook eene legende; wij hebben ook een visioen, maar dat visioen was eene schaar van engelen, die te Bethlehem verkondigde: « Eer aan God in den hooge en vrede op aarde aan de menschen die van goeden wil zijn. » Ziedaar onze legende, en onze godsdienst schrijft wederkeerige liefde onder de menschen voor en preekt algemeene broederschap. Eilieve, 't is eene vreemde manier om iemand te beminnen, als men hem een bajonet in 't ligchaam steekt, en wanneer bisschoppen, mannen Gods, de vaandels zegenen die om het veld van moord en dood moeten zwaaijen. (*Toejuiching*).

De spreker haalt nog aan de bekende fabel van *Franklin*, die hierop neêr komt dat de duivels wijzer zijn dan de menschen, want dat zij elkander niet bevechten en de menschen daarentegen hunne krachten aanwenden om elkander te verdelgen.

De weleerw. heer *Edward Richard*, secretaris der maatschappij van vrede te Londen, houdt eene rede tot betoog dat de oorlog in strijd is met de voorschriften des christendoms. De krijgsroem is valsche roem. 't Is tijd dat de menschen den oorlog brandmerken als de verschrikkelijkste plaag, die het menschdom kan overkomen. De redenaar eindigt met eene aanhaling van verzen van *Colleridge* ter ondersteuning zijner stellingen.

De vergadering wordt gesloten ten half vijf ure en zal 's avonds ten 7 ure hervat worden.

— In de avondzitting heeft het congres der vredesgezinden met algemeene stemmen, met uitzondering van die des heeren *Ramon de la Sagra*, het volgende besluit genomen:

«Het congres verklaart dat het beroep op de wapenen, met het doel om de geschillen tusschen de volken te beslechten, een gebruik is dat godsdienst, rede, regtvaardigheid, menschelijkheid en 't belang der volken wraken. Derhalve is het de pligt der beschaafde wereld en een heilmiddel om de noodige maatregelen te nemen tot afschaffing van den oorlog.»

Vervolgens is de beraadslaging geopend over het tweede voorstel betrekkelijk de noodzakelijkheid om alle geschillen tusschen de Staten aan de beslissing van scheidsmannen te onderwerpen. Verscheidene redenaars zijn achtereenvolgens over dit vraagstuk gehoord.

De zitting is kwartier over tien ure opgeheven en tot den volgenden morgen, ten 10 ure, verdaagd.

Buitenlandsche berigten.

Turkije. — *Ibrahim*-Pacha heeft den 3 September, Konstantinopel verlaten. Voor zijn vertrek, heeft de Sultan hem in een plegtig gehoor ontvangen, en hem, ofschoon nog vooreerst tijdelijk, *het onder-Koningschap van Egypte opgedragen.*

Italië. — Het *Journal des Débats* deelt thans bijzonderheden nopens Messina mede. Den 6 werd de stad allerhevigst beschoten. De bommen uit de citadel rigtten ontzettende verwoesting aan, en de minst opgewondene ingezetenen begonnen moedeloos te worden, zoodat reeds denzelfden avond een aantal op de engelsche en fransche schepen de wijk nam. In den morgen van den 7 had men allerwege den moed verloren. Er werd eene capitulatie voorgesteld. De fransche en engelsche bevelhebbers der smaldeelen boden hunne bemiddeling aan, doch konden den napelschen opperbevelhebber en eene commissie der bevolking niet tot een vergelijk brengen. Toen begon de kanonnade nog heviger dan den vorigen dag. Het leger kwam aan land, en de stoombooten liepen de haven binnen, om de operatie te ondersteunen. Weinige oogenblikken daarna waren de Napolitanen in Messina, en maakten zich van de forten zonder slag of stootmeester. Den 8 had het vuur opgehouden en was alles rustig. Overal bood de stad het tooneel van verwoesting aan: onderscheidene wijken waen in brand. Meer dan 10,000 menschen hadden de stad verlaten. — Latere berigten melden echter, dat de meesten naar de stad terugkeerden. Eene telegraphische depeche van den 9 meldt, dat de brand in de onderscheidene wijken gebluscht en de orde hersteld was. De personen en eigendommen werden geëerbiedigd. « De pen weigert (zegt het *Journal*) de gruwelen te beschrijven, welke van weerszijden gepleegd zijn. Er hebben tooneelen van kannibalen plaats gehad. Lijken zijn aan stukken gesneden, gebraden en opgegeten geworden. Op die wijs is door de Sicilianen een vijftigtal Zwitsersche en Napelsche gevangenen behandeld. »

— De tijdingen nopens de bemiddeling luiden vrij verward. Men twijfelt of men Bazel, dan wel Geneve zal kiezen, om de onderhandelingen te voeren. Men weet reeds, dat de prins *von Schwartzenberg* Oostenrijk daarbij zal vertegenwoordigen; voor Frankrijk wordt genoemd de heer *Drouyn de Lhuys*, thans president van het diplomatisch comité der vergadering.

Maar, van den anderen kant, loopt nog altijd het gerucht, dat *Karel Albert* niet van den voortduur van den wapenstilstand hooren wil, ten zij men tot grondslag van de onderhandelingen de onafhankelijkheid van Italie neme.

Duitschland. — De strijd, die te Frankfort den 8 tot 3 ure des namiddags hevig was volgehouden, is toen een weinig verminderd, doch sedert hervat, en heeft tot 10 ure met de meeste hevigheid voortgeduurd. Toen kwam er rust. De kanonnen, welke tot dat tijdstip levendig gevuurd hadden, zwegen. In den loop van den avond verscheen de volgende kennisgeving:

«*Staat van Beleg.*

«Bij het voortduren van het oproer, wordt Frankfort in staat van beleg verklaard en de krijgswet afgekondigd

«Alle vereenigingen zijn geschorst, en het wordt hunne leden gestrengelijk verboden, bijeen te komen

«Ieder, die tot oproer aanzet, de troepen tegenstand biedt, of onbevoegd gewapend is, zal volgens de krijgswetten behandeld worden.»

«Het Rijks-ministerie van binnenlandsche zaken,
Schmerling.»

Heden avond, omstreeks 11 ure, *was de rust hersteld.*

Gedurende den nacht van den 19 en den morgen van den 20 zijn de laatste barricades veroverd, en thans is de stad en Sachsenhausen volkomen bezet. Het Rijks-ministerie is door de voortdurend binnenrukkende troepen in het bezit eener toereikende magt om de rust der stad te verzekeren. Zij is heden volstrekt niet verstoord geworden De oproermakers zijn verdwenen, en hebben grootendeels, gedurende den nacht, de stad verlaten.

Onder de van den 18 genomen maatregelen behoort de ontwapening van alle burgers, voor zooverre zij niet tot eene georganiseerde burgerwacht behooren. — Aan beide zijden is met groote verbittering gevochten, en het aantal gevangenen is aanzienlijk. Op een half uur der Allerheiligen-poort stonden 1600 gewapende Hanausche burgers, die aan de Frankforters lieten zeggen, dat zij bereid waren aan den strijd deel te nemen, wanneer zij de republick uitroepen wilden,

In de zitting der nationale vergadering gaf de voorzitter den 19 kennis van den dood des heeren *von Auerswald* en van den vorst *von Lychnowsky*. Door de vergadering werd besloten: 1°. aan het Rijks-ministerie de algeheele goedkeuring der vergadering te kennen te geven voor de genomen maatregelen, tot demping van het oproer en het herstel der wettige orde; 2°. te verklaren, dat de vergadering het Rijks-ministerie, bij verder te nemen maatregelen tot behoud der eenheid en vrijheid van Duitschland, ten krachtigste zal ondersteunen; 3°. aan de rijkstroepen den dank der vergadering te kennen te geven voor hunne ondersteuning tot demping van den opstand.

Oostenrijk. — Het ministerie schijnt zich thans te handhaven.

Pruissen. — De spanning der gemoederen is te Berlijn nog niet geweken. De Koning heeft het zeer democratisch programma van den heer *Beckerath* niet aangenomen, waarop die heer de taak heeft opgegeven, om het nieuw kabinet zamen te stellen. De ministeriele crisis heeft dus een stap achter, in plaats van voorwaarts gedaan.

Frankrijk. — De nationale vergadering heeft den 19, den heer *Marrast*, met 527 van de 670 aanwezige leden, tot voorzitter herkozen. De vergadering heeft verder de volgende ontwerpen aangenomen:

1°. tot verleening eener buitengewone toelage van één millioen, voor de behoeftige burgers van het departement der Seine;

2°. eene subsidie van gelijk bedrag voor de inrigtingen van weldadigheid:

3°. een crediet van 50 millioen, tot vestiging van landbouwende volkplantingen in Algerie.

— De uitslag der verkiezingen in Parijs laat wel geen twijfel meer over: de keuzen zijn op *Lodewijk-Napoleon*, *A. Fould* en *Raspail* gevallen, dat is op een man, die de overleveringen uit het keizerrijk is toegedaan, op een ander, die de Julij-omwenteling heeft geschraagd en op een, die communistische beginselen is toegedaan. Die uitslag mist dus alle bepaalde kleur, behalve die, dat men min of meer drie tegenstanders van het bestaande gekozen heeft. De keuze van *Lodewijk-Napoleon* vooral schijnt eene vereenigings-keuze te zijn geweest voor verscheidene partijen, om hem als omverwerper van het tegenwoordig bewind voorop te zetten. Hij heeft dan ook eene overgroote meerderheid gehad.

De uitslag der verkiezingen vermeerdert slechts de moeijelijkheden die buitendien reeds het fransch bestuur beknellen. Wat zal men nu nopens *Lodewijk Napoleon* beslissen? Zal men zijne uitsluiting uit de vergadering uitlokken? Dat ware onstaatkundig. Zal men hem zitting laten nemen? Doch zijne tegenwoordigheid zou tot voorwendsel strekken tot gevaarlijke volksvertooningen. En *Raspail?* Zal men de deur der vergadering openen aan den man, die deze vergadering den 15 Mei met geweld is binnengestoven? Dan zou men althans eerst de kerkerdeur van Vincennes voor hem moeten openen. Er is hier dus zwarigheid op zwarigheid.

— De nationale vergadering heeft zich den 20 met de vrijheid van drukpers bezig gehouden; zij heeft alle amendementen verworpen, die strekten om de maatregelen van voorzorg deswege op te heffen. De borgstelling, de schorsing, de censuur van tooneelstukken en dergelijke zullen blijven bestaan.

LAATSTE BERIGTEN.

Duitschland. — Men meldt uit Frankfort van 20 Sept.: De aard en wijze der organisatie, waaarvan het oproer van 18 dezer de sporen in zoovele opzigten vertoonde, blijft altijd nog raadselachtig. Het schijnt een algemeen aangenomen feit te zijn dat de hoofdmassa der oprigters en verdedigers van de baricaden, uit vreemde personen bestond.

Bij den strijd op de barricaden zijn 27 dooden, 145 gewonden aan de zijde der militairen en aan die der burgers 35 dooden en 72 gewonden opgegeven.

Den 20 zijn de poorten van Frankfort weder geopend en het vrije verkeer in de straten op nieuw toegestaan. De jaarmarkt was hervat, en de stad nam haar gewoon aanzien weder aan.

Er zijn maatregelen voor de veiligheid der rijksvergadering genomen.

Men schrijft uit Hanau, Heidelberg en Mannheim, dat daar ook ongeregeldheden, ofschoon van minder ernstigen aard, hebben plaats gehad.

— Het *Keulsche Dagblad* dringt er zeer op aan, dat in Pruissen een ministerie gevormd worde dat op eene vaste meerderheid in de kamer kan rekenen, hetgeen het best in staat is om de stormen van het oogenblik af te wenden.

Te 's Gravenhage, bij GEBROEDERS BELINFANTE.